

DEKLARACIJA INICIATIVE SREDNJE IN VZHODNOEVROPSKIH ZDRUŽENJ INDUSTRIJE IN DELODAJALCEV GLEDE TRENUTNE ENERGETSKE KRIZE

Trenutna energetska kriza, ki je predvsem posledica vojne v Ukrajini, je zaznamovana z nepredstavljamim pomanjkanjem energentov in visokimi cenami v EU ter predstavlja izziv brez primere za industrijo srednje in vzhodne Evrope. Zaradi 6 do 10-kratnega povečanja cen elektrike in plina tekom tega leta v primerjavi z letom 2021 je ogroženo preživetje podjetij v celotnih panogah. Še zlasti ob upoštevanju pričakovanj, da bodo cene v Evropi ostale na visokem nivoju, hkrati pa je vrzel v primerjavi s cenami pri mednarodnih konkurentih izredno velika (tudi ob nedavnem umirjanju cene plina v EU ostajajo na zgodovinsko visoki ravni in so 4 do 5-krat višje kot v ZDA). Istočasno bo za zagotovitev zanesljive dobave energentov in zmanjšanje odvisnosti od posameznih dobaviteljev potreben velik napor za uveljavitev velikega števila infrastrukturnih, energetskih in industrijskih projektov.

Zato združenja industrije in delodajalcev iz srednje in vzhodne Evrope **pozivamo oblikovalce politik na nacionalni ravni in ravni EU, naj vzporedno zagotovijo naslednje ukrepe:**

- **Še naprej je treba vztrajati, da se ukrepi glede ločitve odvisnosti cen plina in elektrike za celotno EU s strani Evropske komisije predlagajo in uveljavijo v najkrajšem možnem času v skladu s sklepi Evropskega sveta iz 20. in 21. oktobra 2022.**
- **Uveljaviti je treba nadomestilo za stroške energije na nacionalni ravni v skladu z nedavno spremenjenimi pravili o državni pomoči v okviru začasnega kriznega okvira.** Polna uporaba pravil EU o državni pomoči pri največji možni pomoči, merilih za upravičenost in obsegu energetske intenzivnih sektorjev je ključnega pomena, da se podjetjem omogoči zadostno uravnoteženje ekstremnih cen energije in da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji znotraj EU glede prejete podpore.
- **Zagotoviti je treba zadostno stopnjo zaščite emisij CO₂ s tem, da se ne omejuje dostopa do brezplačne dodelitve v Sistemu EU za trgovanje z emisijami (European Emission Trading Scheme - EU ETS).** To na eni strani zadeva pogajanja za revizijo EU-ETS in uveljavitev mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM- Carbon border adjustment mechanism). Brezplačna dodelitev in CBAM morata obstajati kot dopolnilni ukrep emisij CO₂ (v prilagojeni meri, da se izognemo dvojni zaščiti in tako zagotovimo združljivost z WTO), dokler druge regije ne uveljavijo podobnih cen emisij CO₂.
- **Na drugi strani se brezplačna dodelitev ne sme zmanjšati zaradi financiranja načrtov držav članic v okviru RePowerEU ali zaradi trenutnih izrednih razmer v smislu proizvodnje.** Evropska komisija bi morala sprejeti potrebne pobude in zakonodajne ukrepe za zagotovitev, da zmanjšanje proizvodnje in emisij, povezano s trenutnimi okoliščinami, ne bo neupravičeno zmanjšalo prihodnje količine brezplačnih dodelitev za industrijo v okviru EU ETS.
- **Prilagoditi je treba tudi nadomestilo posrednih stroškov CO₂ v oziru povečanih tveganj selitve CO₂ zaradi ekstremnih cen energije, z razširitvijo sektorjev, ki so upravičeni do posrednega nadomestila stroškov CO₂ in uskladitvijo Priloge I smernic o državni pomoči ETS z seznamom energetske intenzivnih sektorjev v Začasnem kriznem okviru (Temporary Crisis Framework).**
- **Zagotoviti je potrebno, da se predlogi Evropske komisije za pospešitev izdaje dovoljenj za projekte za obnovljivo energijo in omrežja (kot del RePowerEU in najnovejših uredb Sveta Evrope) razširijo tako, da bodo zajeli vse projekte, ki so pomembni za zanesljivost oskrbe z energijo.**

Zato bi morali predlagani skrajšani najdaljši roki izdaje dovoljenj in prevladujoči javni interes zajemati tudi širše infrastrukturne projekte, vključno s povezovalnimi daljnovodi in terminali za utekočinjeni zemeljski plin, vse obnovljive in alternativne energetske projekte, kot je vodik, ter tudi prilagoditev industrijskih obratov.

Glede na dramatično situacijo, s katero se soočamo vsi, verjamemo, da boste naše predloge upoštevali pri prihajajočih odločitvah.

Industriellenvereinigung – Austria

Hrvatska udruga poslodavca – Croatia

Svaz průmyslu a dopravy ČR – Czech Republic

MGYOSZ – Hungary

Republiková únia zamestnávateľov – Slovakia

Združenje delodajalcev Slovenije – Slovenia